

Op de linker foto staat links (met hoed) de echtgenote van Martien van Rossum (Anna Hol, schoonzus van Meester van Oorsouw). Cor van Kraaij – v.d. Velden ziet in deze persoon haar zus Anna, de oudste dochter van Kees van de Velden, die gehuwd was met Kobus Broekman. Gezien de leeftijd geniet misschien toch de eerste suggestie de voorkeur.

In de man met stropdas herkent Henk: Johan van Dreumel, de molenaar. Op de rechter foto staat links zijn vrouw, Nellie van Dreumel-van Wichem en rechts naast Van Oorsouw, Johan (van Chr.) de Leeuw. Dochter Willemien van Oorsouw gaat grotendeels schuil achter haar vader.

Van verschillende mensen hoorden we, dat dit afscheid inderdaad in zaal Mollenberg werd gevierd. Iedereen bedankt voor zijn bijdrage tot aanvulling van dit stukje Alphense historie!

Zoekplaatje Mariënhof in de reut

Carnaval is waarschijnlijk al voorbij als deze nieuwsbrief in de bus valt, maar toch vragen wij nog even uw aandacht voor deze foto. Hij is uit een tijd dat de 'reut' van Alphen nog heel bescheiden vormen had en op zaterdagmiddag door

de straten trok. Op basisschool Mariënhof was carnaval vieren al best een traditie, maar deelnemen met een wagen voor prins en raad van elf was nieuw, getuige de spreuk: wij doen voor 't eerst mee met de reut! Naast de kar in kiel Tiny van Dijk, en achter de kar is Ben van Dijk te zien. Wij zijn benieuwd of iemand van de leden van de raad van elf op deze wagen zich nog terugkent.

Stichting Werkgroep Historisch Alphen aan de Maas

p/a Greffelingsestraat 23
6626 AN ALPHEN (Gld)

Elke donderdagavond in Dorpshuis
de Hucht van 20.00 tot 22.00 uur

CVB Bank 91.84.97.752
KvK nr. 11069033

Johan de Jong	tel. 56 1557
Ben van Dijk	tel. 56 1942
Jan van der Voort	tel. 56 1632
Adrie van Hoogstraten	tel. 56 2425

email: wham@alphenaandemaas.com
www.alphenaandemaas.com

Stichting Werkgroep Historisch Alphen aan de Maas

Nieuwsbrief

Maart 2011

Sponsor nieuws

Toen onze vorige nieuwsbrief al op de printer lag, konden we nog twee vrienden van WHAM aan onze lijst toevoegen.

Formido Beneden-Leeuwen en Autoschade van Dijk uit Boven-Leeuwen steunden ons met geld en goederen, waarvoor onze hartelijke dank. Jullie hulp bij het bewaren van de geschiedenis van Alphen wordt zeer op prijs gesteld.

Watersnoodmedaille

In de vorige nieuwsbrief hebben we over een aantal personen geschreven, die zich bij de watersnood van 1861 heldhaftig gedroegen.

Zes jaar eerder, in de nacht van 4 op 5 maart 1855 liep Alphen ook onder water door een dijkdoorbraak bij Dreumel. De strenge winter had het hoog opgestuwde water in de rivieren laten bevriezen en toen het begon te dooien werd de toestand alleen maar erger. Stukken ijs stapelden zich op (kruien) en sloten zo de Waal tussen Dreumel en Heerewaarden af. Er werden door de heemraden, polderbestuurders en kribbezaten bekistingen gemaakt op de dijken, maar toen het water meer dan 10 m. boven A.P. kwam, was er geen redden meer aan. De noodklokken werden geluid en men zocht een goed heenkomen.

Toch vielen ook bij deze watersnoodramp 6 doden te betreuren. Bewoners van een grote boerderij aan de Oude Maasdijk werden bij het redden van hun vee bedolven onder het instortend puin van hun boerderij. De knecht en dienstbode, die nog van het dak in een bootje konden ontkomen, kwamen ook om tussen de ijsschollen in het woeste water.

Nog een bewoner van de Oude Maasdijk verdronk, maar anderen wisten op het dak van een huis drijvend over de Maas het dorpje Maren te bereiken. Rond Bato's erf en buurtschap de Veluwe bij Heerewaarden werden mensen gered en naar het dak van de steenoven gebracht, waar ze de hazen die daarheen vluchtten dankbaar als voedsel aanvaardden.

In Alphen kwam het water aanmerkelijk later, en daardoor kon iedereen een goed heenkomen zoeken. Toch was de schade groot: 8 woningen werden geheel vernield en 30 woningen gedeeltelijk.

Koning Willem III kwam op 8 maart zelf het gebied bekijken. Hij bezocht de getroffen en met een platte boot, een schietschouw, die zo nodig ook over het ijs voortgeduwd kon worden.

Helden

Op 27 maart 1855 werd door koning Willem III *'ter erkenning van uitstekende daden bij watersnood verricht'* een onderscheidingsteken ingesteld.

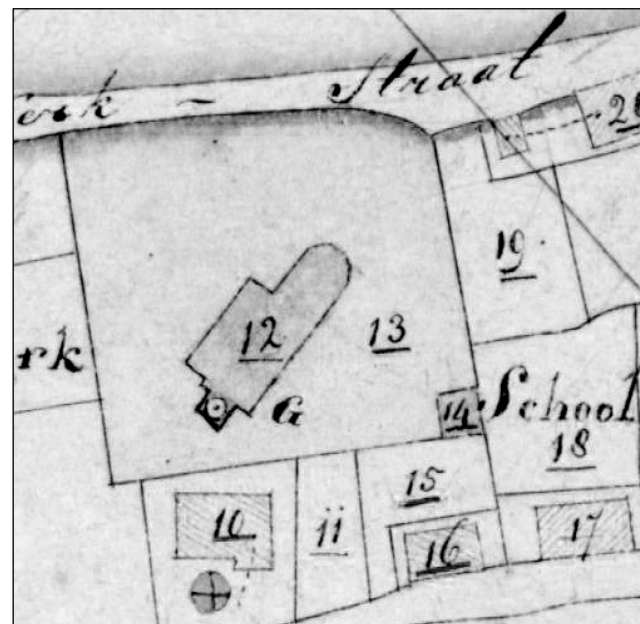
In Alphen kregen voor hun *'zeldzame moed en opoffering met levensgevaar'* een aantal mensen een watersnoodmedaille. Kapelaan J. Crouwers ontving een zilveren exemplaar, noodheemraad J.A. de Leeuw, de poldermeesters P.G. de Leeuw en J. Steenbruggen, de landbouwer C. Mollenberg en de arbeider A. Hol Gz. een bronzen. Deze bronzen medaille van A. Hol Gz. met inscriptie werd bijna 150 jaar later in Alphen bij afbraak van een huis aan de dijk door Piet van Rossum teruggevonden.

Nieuwsgierig geworden wie nou deze A. Hol Gz. was, zijn we gaan zoeken in de bevolkingsregisters van die tijd. In de periode tussen 1800 en 1900 was het gebruikelijk dat zo ongeveer om de tien jaar per huis werd opgeschreven wie er precies woonde. Een eerste onderzoek betrof het bevolkingsregister uit 1850. De familienaam Hol is dan één van de meest voorkomende familienamen in Alphen! In 12 van de 185 huizen woonde een familie Hol. De aanduiding Gz. wees er op, dat we een gezinshoofd moesten zoeken met een G in zijn voornaam en met een zoon met een voornaam die begint met een A. Helaas stond die er niet bij. Om meer duidelijkheid te krijgen moesten we terug naar het bevolkingsregister van 1825, want A. Hol bleek in 1850 al zelfstandig een gezin gesticht te hebben. Om verwarring met een andere Arie

te voorkomen werd na zijn naam de toevoeging Gz. geplaatst, wat hier Goosenszoon blijkt te betekenen.

Goosen Hol is al in 1836 overleden. Arie Hol is in 1848 getrouwd met Antonia Steenbruggen. Hij overlijdt op 48 jarige leeftijd in 1870, zijn vrouw wordt 83 en overlijdt in 1903.

Op oude kaarten is terug te vinden dat zijn huis aan de Schoolstraat stond, tegenover de huidige Edohof.

Op dit kaartje uit 1830 is nr. 16 het huis van Goosen Hol, waarschijnlijk later bewoond door zijn zoon Arie.

Ter oriëntatie: rechts onder loopt de Schoolstraat, nr. 12 is de oude vorm van de R.K. kerk.

Lith

In tegenstelling tot de latere watersnood van 1861 komt het dorp Lith in de hulpverlening van Alphenaren niet voor. Dat komt omdat ook Lith met een dijkdoorbraak van de Maas te maken kreeg. Op 4 maart brak daar de dijk door, precies op de plek waar 8 personen net probeerden zichzelf met een bootje in veiligheid te brengen. Een drama voltrok zich en twee van de inzittenden zagen hun dierbaren verdrinken voor hun ogen. Tenslotte konden ze zelf nog net op tijd gered worden uit de bomen.

Oplossing zoekplaatje afscheid meester van Oorsouw

Van Henk v.d. Boogaard kregen we al snel een reactie op ons zoekplaatje van januari. Henk staat zelf niet op deze foto, maar kan zich de tijd dat de foto is gemaakt nog goed herinneren. Bij dit afscheid hield hij waarschijnlijk de eerste toespraak van zijn leven: hij oefende er 14 dagen lang op.